

Civilní výkon soudních rozhodnutí srážkami ze mzdy v evropském srovnání

Obsah:

SHRNUTÍ	4
SROVNÁVACÍ TABULKA.....	5
ÚVOD	5
PŘÍSTUP POVINNÉHO K VYKONÁVAJÍCÍMU ORGÁNU VYKONÁVAJÍCÍMU V EVROPSKÉM PRÁVU.....	6
PŘÍSTUP K VYKONÁVAJÍCÍMU ORGÁNU Z HLEDISKA ZÁKLADNÍCH PRÁV POVINNÉHO	6
FAKTICKÝ PŘÍSTUP POVINNÉHO K VYKONÁVAJÍCÍMU ORGÁNU	7
VÝKON ROZHODNUTÍ SRÁŽKAMI ZE MZDY V JEDNOTLIVÝCH ZEMÍCH.....	8
NĚMECKO	8
SLOVENSKO	10
POLSKO.....	11
SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ (ANGLIE A WALES)	12
FRANCIE.....	13
MAĎARSKO	14
SLOVINSKO	15
ZÁVĚR	16

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: STUDIE
Název: Civilní výkon soudních rozhodnutí srážkami ze mzdy v evropském srovnání	Typ edice: online, ISSN 2533-4131
Autoři: Jakab, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1
Číslo: Srovnávací studie č. 5.393	První vydání edice: červenec 1991
Datum: leden 2020	Frekvence vydání edice: nepravidelná
Klíčová slova: exekuce; výkon rozhodnutí; srážky ze mzdy; exekutor; právo na přístup k soudu; právo na spravedlivý proces	Zaměření: srovnávací a analytické studie zpracované pro členy Parlamentu České republiky
	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Obsah

SHRNUTÍ	4
SROVNÁVACÍ TABULKA	5
ÚVOD	5
PŘÍSTUP POVINNÉHO K VYKONÁVAJÍCÍMU ORGÁNU VYKONÁVAJÍCÍMU V EVROPSKÉM PRÁVU	6
PŘÍSTUP K VYKONÁVAJÍCÍMU ORGÁNU Z HLEDISKA ZÁKLADNÍCH PRÁV POVINNÉHO	6
FAKTICKÝ PŘÍSTUP POVINNÉHO K VYKONÁVAJÍCÍMU ORGÁNU	7
VÝKON ROZHODNUTÍ SRÁŽKAMI ZE MZDY V JEDNOTLIVÝCH ZEMÍCH	8
NĚMECKO.....	8
<i>Vykonávající orgán</i>	8
<i>Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy</i>	9
SLOVENSKO	10
<i>Vykonávající orgán</i>	10
<i>Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy</i>	10
POLSKO	11
<i>Vykonávající orgán</i>	11
<i>Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy</i>	11
SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ (ANGLIE A WALES)	12
<i>Vykonávající orgán</i>	12
<i>Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy</i>	12
FRANCIE	13
<i>Vykonávající orgán</i>	13
<i>Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy</i>	14
MAĎARSKO	14
<i>Vykonávající orgán</i>	14
<i>Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy</i>	14
SLOVINSKO	15
<i>Vykonávající orgán</i>	15
<i>Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy</i>	15
ZÁVĚR	16

Shrnutí

Tato práce se jednak zabývá otázkou přístupu k exekutorovi (nebo jinému orgánu vykonávajícímu soudní rozhodnutí) z hlediska unijního práva a lidskoprávních závazků ČR, jednak srovnává úpravu výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy ve vybraných členských státech EU.

Z první části plyne, že základní právní instrumenty upravující civilní proces na úrovni EU neobsahují ustanovení týkající se přístupu k orgánu vykonávajícímu rozhodnutí. Z jiných pramenů práva lze ale dovést alespoň některá základní vodítka z hlediska přístupu ve smyslu (1.) možnosti povinného aktivně hájit svá práva vůči vykonávajícímu orgánu a (2.) faktické možnosti povinného řešit svou situaci s vykonávajícím orgánem neformální domluvou. V prvním případě garantují evropské lidskoprávní normy právo povinného na spravedlivý proces a konkrétněji přístup k soudu. To obnáší možnost povinného právně brojit proti krokům, které jsou proti němu činěny, a související právo obrátit se na soud, pokud proti němu činí kroky exekutor. V rovině faktické na evropské úrovni není ujednocena otázka místní příslušnosti exekutorů a obdobných orgánů – alespoň v rámci komparace jsou tedy zmíněna případná omezení místní příslušnosti. Některé předpisy zabývající se jinou problematikou ovšem mohou usnadnit faktický přístup k vykonávajícímu orgánu tím, že po adresátech vyžadují zveřejnění kontaktních údajů, ač z nich pochopitelně neplynou obecné požadavky týkající se jednání exekutorů s povinným v rámci civilního řízení. Takovým předpisem je například GDPR.

V druhé části jsou potom srovnávány národní úpravy výkonu rozhodnutí v Německu, na Slovensku, v Polsku, v Anglii a Walesu, ve Francii, v Maďarsku a ve Slovinsku. Většina zkoumaných zemí zná funkci exekutora jako osoby vykonávající soudní rozhodnutí v rámci svobodného povolání. Zákonné omezení jeho místní příslušnosti neplatí ve všech zemích, ale ve vybraném vzorku je relativně časté.

Co se týče srážek ze mzdy, základ, ze kterého se splátky sráží, je v zásadě stejný ve všech srovnávaných zemích – jde o čistou mzdu v různých variacích. Různá míra přísnosti se projevuje spíše v možnosti srážet části z jiných druhů příjmů – například maďarská úprava široce umožňuje výkon rozhodnutí na řadě dávek v rámci sociálního systému, oproti tomu Slovinsko některé příjmy v podobě stipendií a některých příjmů ze systému sociálního zabezpečení z výkonu rozhodnutí vylučuje. Každý zkoumaný právní řád alespoň implicitně upravuje určité nezabavitelné minimum, jeho výše se ale dramaticky liší (srov. tabulku níže). Podíl srážek se obvykle pohybuje mezi 50-70 % příjmu povinného, od určité příjmové hladiny lze přitom podle většiny úprav srážet ze mzdy v plné výši. Výrazně přísnější srážky umožňují v podstatě všechny úpravy v případě vymáhání pohledávek z výživného, povinnému naopak bývají poskytnuty určité úlevy v případě, že někoho vyživuje.

Většina úprav klade velkou část administrativních nároků na zaměstnavatele pod pohrůžkou sankční povinnosti uhradit nesražené splátky z vlastního majetku (Francie, Maďarsko), nebo dokonce sankcí vůči odpovědným pracovníkům zaměstnavatele (Polsko, Maďarsko). Nejatypičtější úpravu ve vybraném vzorku představují Anglie a Wales, které ponechávají soudu ve srovnání s řadou kontinentálních systémů nezvyklou míru diskrece. Ta vede k vyšší přehlednosti ohledně výše srážek po vydání rozhodnutí o srážkách, obsah takového rozhodnutí se ale nezdá být z hlediska zákona dopředu natolik předvídatelný.

Srovnávací tabulka¹

Země	Exekutor jako svobodné povolání/ soukromá praxe	Omezená místní příslušnost exekutora	Výše nezabavitelného minima v Kč/měsíc ² a jeho podíl na průměrné čisté mzdě	Procentuální podíl srazitelný z čisté mzdy (není-li řečeno jinak)
Německo	NE	ANO	cca. 30 tis. (47 % Ø mzdy)	do příjmu cca. 91 tis. Kč max 70 % z částky přesahující nezabavitelné minimum, poté neomezeně
Slovensko	ANO	ANO	cca. 5 tis. (26 % Ø mzdy)	do příjmu cca. 8 tis. Kč max dvě třetiny z částky přesahující nezabavitelné minimum, poté neomezeně
Polsko	ANO	ANO	cca. 11 tis. (56 % Ø mzdy)	až 60 %
Anglie a Wales	ANO	NE	určeno soudem	určeno soudem
Francie	ANO	ANO	není určena, <i>de facto</i> cca. 7,7 tis. (13 % Ø mzdy)	variabilní procento podle příjmových hladin
Maďarsko	ANO	ANO	minimálně 2,1 tis. (12 % Ø mzdy)	do příjmu cca. 11 tis. Kč až 50 %, poté neomezeně
Slovinsko	ANO	NE	minimálně 11 tis. pod podmínkou splnění zákonných podmínek (41 % Ø mzdy)	až 66 %

Úvod

Tato práce popisuje výkon rozhodnutí (a úžeji exekuci)³ v civilním soudním řízení na rovině evropského práva a jednotlivých národních právních řádů. Úvodem je třeba poznamenat, že český právní řád se vyznačuje dvojkolejností výkonu rozhodnutí v civilních věcech: může jej provádět jednak exekutor pod dohledem soudu jakožto osoba vykonávající svobodné povolání, jednak přímo soud skrze své pracovníky – vykonavatele. Tento dvojitý model není univerzálně rozšířen v ostatních státech EU, proto tato práce dále užívá obecnější pojem „výkon rozhodnutí,“ není-li třeba upozornit na specifika postavení exekutora.

Práce se v širším kontextu práva EU a evropských lidskoprávních dokumentů zabývá požadavky na možnost přístupu povinného k orgánu vykonávajícímu rozhodnutí a s ohledem na jednotlivé národní právní řády konkrétněji porovnává výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy.

¹ Hodnoty nezabavitelných částek jsou pouze orientační, mohou v konkrétních případech záviset na relativně sofistikovaném výpočtu. Pokud je v dané zemi více variant srazitelného podílu, je vždy uváděn ten nejvyšší.

² Vypočteno dle devizového kurzu ČNB publikovaného ke dni 14. 1. 2020, tedy 25,155 Kč/EUR. Čistá mzda odpovídá čistému příjmu bezdětné osoby pobírající průměrnou hrubou mzdou v roce 2018 podle údajů od Eurostatu (dataset „earn_nt_net“), dostupných z http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=earn_nt_net&language=en&mode=view.

³ Exekuce je výkon rozhodnutí prováděný převážně exekutorem podle zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád.

Přístup povinného k vykonávajícímu orgánu vykonávajícímu v evropském právu

Pod přístupem povinného k vykonávajícímu orgánu si lze představit dvě situace. První situací je jednání povinného s konkrétním právním dopadem. Jde o možnost povinného činit procesní úkony vůči vykonávajícímu orgánu, účinně právně brojit proti jednání a postupům, které považuje za protiprávní. Jelikož k dnešnímu dni neexistuje komplexní unijní úprava civilně procesních předpisů,⁴ jsou nejvýznamnějším zdrojem pravidel na evropské nadnárodní úrovni lidskoprávní požadavky týkající se spravedlivosti procesu.

Druhou situací je pak otázka praktické možnosti povinného se na orgán neformálně obrátit skrze e-mail, telefon, internetové stránky nebo jiné médium. Dobrá dostupnost a lepší komunikace mezi vykonávajícím orgánem a povinným má jistě potenciál přispět k rychlejšímu a méně invazivnímu vyřešení dané věci. Z hlediska pravidel upravujících výkon rozhodnutí ale zpravidla nebude takovéto jednání právně relevantní. V unijní legislativě lze najít předpisy, ze kterých přinejmenším plyne povinnost vykonávajícího orgánu zveřejnit své kontaktní údaje. Nebyl však nalezen jednoznačný požadavek týkající se místní příslušnosti vykonávajícího orgánu – proto je v rámci komparace v druhé části této práce u každé země zohledněna i otázka případného omezení místní příslušnosti vykonávajícího orgánu. V této části bude tedy nejprve pojednáno o právu povinného právně relevantně reagovat na úkony vykonávajícího orgánu a posléze bude popsána otázka faktického přístupu k němu.

Přístup k vykonávajícímu orgánu z hlediska základních práv povinného

Přístup jakékoli osoby k soudu nebo jinému orgánu, který rozhoduje o jejích právech a povinnostech, je otázkou jejího základního práva na spravedlivý proces. Východiskem pro možnost povinného obrátit se na exekutora nebo jiný vykonávající orgán je právo na spravedlivý proces zakotvené v čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „**Úmluva**“).⁵ Tento instrument není součástí práva EU jako takového, ale (1.) jsou jím vázány všechny členské státy EU, (2.) základní práva v kontextu EU musí být podle čl. 52 odst. 3 Listiny základních práv EU (dále jen „**Listina**“) chráněna alespoň ve stejné míře, jako je chrání Úmluva, a (3.) EU hodlá k Úmluvě výhledově přistoupit jako další smluvní strana v návaznosti na čl. 6 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „**SEU**“).

Mezi práva vyplývající z čl. 6 Úmluvy patří i právo na přístup k soudu. Podle něj v obecné rovině platí, že právo na spravedlivý proces vyžaduje, aby byl zaručen účinný právní prostředek nápravy umožňující dovolávat se občanských práv.⁶ Toto je obzvláště významné v případě exekutora, proti jehož rozhodnutím by zpravidla měl existovat prostředek soudní obrany. Judikatura k čl. 6 Úmluvy týkající se výkonu rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „**ESLP**“) se z velké části týká práv oprávněného na účinné vykonání rozhodnutí ve věci.⁷ Navzdory tomu ovšem požadavek účinného výkonu rozhodnutí nemůže negovat právo povinného na přístup k soudu. Je-li tak kupříkladu jednání správního orgánu v rozporu s právem na spravedlivý proces, musí být toto jednání podrobeno následnému soudnímu přezkumu, který případné nedostatky napraví, aby

⁴ EVAS, Tatjana a VAN BALLEGOOIJ, Wouter. *Common minimum standards of civil procedure* [online]. Brusel: European Parliamentary Research Service, 2019 [cit. 10. 1. 2020]. ISBN: 978-92-846-5878-7. Dostupné z [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/474406/IPOL-JURI_ET\(2013\)474406_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/474406/IPOL-JURI_ET(2013)474406_EN.pdf).

⁵ V České republice vyhlášena sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících pod č. 209/1992 Sb.

⁶ Rozsudek výboru druhé sekce Evropského soudu pro lidská práva ze dne 12. 11. 2002 ve věci stížnosti č. 47273/97 – *Běleš a ostatní proti České republice*, bod 49.

⁷ European Court of Human Rights, *Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights* [online]. Štrasburk: Rada Evropy/Evropský soud pro lidská práva, 2019 [cit. 10. 1. 2020], s. 84. Dostupné z https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_ENG.pdf.

mohlo být právům dotčených osob učiněno zadost.⁸ Z tohoto důvodu se ESLP zabýval i situací České republiky, kde v zásadě nelze exekuční příkaz vydaný exekutorem napadnout opravným prostředkem. Došel ovšem k závěru, že tato situace není rozporná s Úmluvou, protože má povinný možnost domáhat se zastavení exekuce v příslušném rozsahu, je-li exekuční příkaz kupříkladu nepřiměřený. Exekuční příkaz samotný pak lze jako takový napadnout před Ústavním soudem. Soudní dohled a přezkum tak není v této situaci zcela vyloučen.⁹

Z právního hlediska tak ani v případě povinného ve vykonávacím řízení nemůže být vyloučen přístup k soudu. Zejména v případě výkonu rozhodnutí exekutorem se dostupnost ve smyslu možnosti domáhat se svých práv neomezuje pouze na exekutora samotného, ale musí se nabízet i soudní přezkum, ač ne nutně explicitně vázaný na každý jednotlivý úkon exekutora. Závěrem této části je třeba pouze upozornit, že Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) může v budoucnu pro účely ochrany základních práv v EU dovést vyšší standard ochrany (čl. 52 odst. 3 Listiny).

Faktický přístup povinného k vykonávajícímu orgánu

Unijní normotvorba týkající se civilního soudního řízení je poměrně spleťtá, v polovině roku 2019 podle studie Výzkumné služby Evropského parlamentu platilo celkem třináct předpisů unijního práva týkajících se civilního procesu. Obsahují kupříkladu pravidla usnadňující vzájemné uznávání rozhodnutí mezi členskými státy.¹⁰ Uvedený výčet ovšem neobsahuje pravidla týkající se tzv. kolizních norem (určení jurisdikce v případech s přeshraničním prvkem) nebo harmonizaci pravidel insolvenčního řízení, ucelenější seznam unijních předpisů byl vydán ve sborníku Generálního ředitelství Evropské komise pro spravedlnost a spotřebitele.¹¹ Konkrétní pravidla řízení v členských státech jsou ale ve všech zkoumaných unijních předpisech obecně upravena skupě. V současnosti platné instrumenty ve vztahu k výkonu rozhodnutí zpravidla pouze upraví některé základní náležitosti procedur potřebné pro řešení přeshraničních případů a ve zbytku odkáží na národní právo. Mluví-li o příslušnosti, jde spíše o otázku příslušnosti soudů určitého členského státu, aniž by se zabývaly místní příslušností uvnitř tohoto státu. Členské státy jsou pak v oblastech, které nejsou na unijní úrovni sjednoceny, zpravidla nezávisle na podobě národních procesních pravidel „pouze“ povinny zajistit tzv. efektivní a ekvivalentní uplatnění unijního práva.¹²

Povinnost vykonávajícího orgánu zveřejnit kontaktní údaje ovšem může vyplývat z jiných unijních předpisů. Při výkonu rozhodnutí například nepochybně dochází ke zpracování osobních údajů povinných, situace tak spadá do působnosti nařízení č. 2016/679, obecného nařízení o ochraně osobních údajů (dále jen „GDPR“).¹³ Správcem osobních údajů se rozumí fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci, agentura nebo jiný subjekt, který sám nebo společně s jinými určuje účely a prostředky zpracování osobních údajů (čl. 4 odst. 7 GDPR). Bod 20 preambule GDPR dále potvrzuje, že se nařízení vztahuje na činnost soudů a dalších justičních orgánů. Na vykonávající

⁸ Rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 6. 11. 2018 ve věci stížností č. 55391/13, 57728/13 a 74041/13, *Ramos Nunes de Carvalho proti Portugalsku*, bod 132.

⁹ Rozhodnutí výboru první sekce Evropského soudu pro lidská práva ze dne 5. 3. 2019 ve věci stížnosti č. 78612/12, *Příbil proti České republice*.

¹⁰ Pro systematický přehled srov. EVAS, Tatjana a VAN BALLEGOOIJ, Wouter. *Common minimum standards of civil procedure* [online]. Brusel: European Parliamentary Research Service, 2019 [cit. 10. 1. 2020]. ISBN: 978-92-846-5878-7. Viz [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/642804/EPRS_STU\(2019\)642804_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/642804/EPRS_STU(2019)642804_EN.pdf).

¹¹ Srov. <https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/a160c110-ac29-11e9-9d01-01aa75ed71a1>.

¹² Důslednější rozbor obecných procedurálních požadavků pro uplatňování práva EU podává BOBEK, Michal, *Why There is no Principle of 'Procedural Autonomy' of the Member States* In: THE EUROPEAN COURT OF JUSTICE AND AUTONOMY OF THE MEMBER STATES, s. 305 - 322, B. de Witte & H. Micklitz, eds., Intersentia, 2011.

¹³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1–88, dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1578647014203&uri=CELEX:32016R0679>.

orgány se tak až na určité výjimky vztáhne. V případě výkonu rozhodnutí lze čekat, že vykonávající orgán získá osobní údaje povinného od třetí osoby (oprávněného), musí tak plnit informační povinnost vůči subjektu údajů podle čl. 14 GDPR. V návaznosti na čl. 14 odst. 1 písm. a) GDPR tak musí mj. poskytnout povinnému informace o své totožnosti a kontaktních údajích. Povinnost zveřejnit kontaktní údaje podle některých výkladů může zahrnovat povinnost zveřejnit telefonní kontakt popřípadě i e-mailovou adresu nad rámec prostého určení korespondenční adresy. Zvláště uveřejnění telefonního čísla může být žádoucí z hlediska povinnosti správce poskytnout subjektu údajů určité informace ústně v návaznosti na čl. 12 GDPR.¹⁴ Je zde ale nutno upozornit, že GDPR je právní instrument plnící jiný účel než efektivní výkon rozhodnutí. Samotná otázka ochoty neformální domluvou usnadnit situaci povinného mimo otázky ochrany osobních údajů není něco, co by GDPR požadovalo.

Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy v jednotlivých zemích

Ke komparaci byl vybrán zástupný vzorek, který reprezentuje alespoň jeden systém z angloamerické právní tradice a kontinentální právní řády jednak z germánského okruhu (do kterého spadá řada zemí ze střední a východní Evropy), jednak z románského okruhu. Zvláštní důraz je kladen hlavně na země germánského okruhu, jelikož právě do něj Česká republika spadá. Konkrétně bylo vybráno Německo, Slovensko, Polsko, Francie, Spojené království, Maďarsko a Slovinsko. V případě každé země je krátce zmíněno, zda a jaký orgán v rámci jejího institucionálního rámce kromě soudu funguje jako vykonávající orgán,¹⁵ a dále podrobněji rozebrán tamní institut srážek ze mzdy.

Německo

Výkon rozhodnutí v Německu je upraven zejména německým civilním soudním řádem (*Zivilprozessordnung*, dále jen „ZPO“)¹⁶ v jeho §§ 704 až 959.

Vykonávající orgán

Výkon rozhodnutí provádí tzv. soudní vykonavatel, kterému jsou pravomoci svěřeny v rozsahu, ve kterém je nevykonává soud (§ 753 ZPO) – nejde tedy o dvojkolejný systém jako v České republice. Jedná se o úřední osoby (*Beamte*), které jsou pověřeny výkonem rozhodnutí, předvolání a doručováním na základě § 154 zákona o soudním zřízení (*Gerichtsverfassungsgesetz*).¹⁷ Nachází se v pozici státních zaměstnanců, kteří si ovšem kupříkladu na vlastní náklady vedou své kanceláře,

¹⁴ KAZEMI, Robert. *General Data Protection Regulation (GDPR)*. tredition, 2018. ISBN 9783746947655.

¹⁵ Institucionální rámce v případě řady zde uvedených zemí již byly značně podrobněji popsány v BENČATOVÁ, Kateřina, KAVĚNA, Martin, a ŠAMOVÁ, Monika. Srovnávací studie č. 5.376: *Exekutoři ve vybraných zemích* [online]. Praha: Parlamentní institut, 2017 [cit. 15. 1. 2020], ISSN 2533-4131, dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1>.

¹⁶ Zivilprozessordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 5. Dezember 2005 (BGBl. I S. 3202; 2006 I S. 431; 2007 I S. 1781), die zuletzt durch Artikel 2 des Gesetzes vom 12. Dezember 2019 (BGBl. I S. 2633) geändert worden ist. Anglický překlad dostupný z https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_zpo/index.html.

¹⁷ Gerichtsverfassungsgesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 9. Mai 1975 (BGBl. I S. 1077), das zuletzt durch Artikel 3 des Gesetzes vom 12. Dezember 2019 (BGBl. I S. 2633) geändert worden ist. Anglický překlad dostupný z https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_gvg/index.html.

což z nich činí relativně atypický jev.¹⁸ Jakožto v zásadě „samostatná úřední osoba“ (*selbständiger Beamter*) však ve své činnosti podléhá soudnímu dohledu.¹⁹

Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy

Příjmy povinného, které mohou podléhat srážce ze mzdy, jsou vymezeny široce v příkladném výčtu podle § 850 odst. 2 ZPO v zásadě jako všechny příjmy povinného, které jsou alespoň z podstatné části navázány na jeho výdělečnou činnost. Nezapočítávají se do něj zpravidla vybrané kategorie příjmů uvedené v § 850a ZPO, například minimálně polovina příjmů za práci přesčas, plnění zaměstnavatele spojené s náhradou škody a výloh zaměstnanci nebo rodičovská podpora.

Usnesení o srážkách ze mzdy se doručí tzv. poddlužníkovi (osobě dlužící plnění povinnému, zde zaměstnavateli), který při absenci nesplacených výplat pro povinného po čtyřech týdnech od doručení usnesení začne srážky zasílat oprávněnému nebo ukládat do úschovy (§ 835 odst. 5 ZPO). Na žádost oprávněného musí rovněž poddlužník splnit do dvou týdnů informační povinnost ohledně jeho dluhu vůči povinnému, např. zda o jeho plnění neusilovaly další osoby, (§ 840 odst. 1 ZPO) pod hrozbou odpovědnosti za újmu vzniklou v důsledku nesplnění této povinnosti (§ 840 odst. 2 ZPO).

Aby mohl být proveden výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, musí čistý měsíční (týdenní, denní) příjem povinného vypočtený na základě § 850e ZPO převyšovat prahové hodnoty, které se každé dva roky aktualizují na základě vývoje hladiny zákonného osvobození od daně z příjmů podle německé daňové legislativy (§ 850c odst. 2a ZPO). V návaznosti na oznámení Spolkového ministerstva spravedlnosti a ochrany spotřebitele ze dne 4. 4. 2019²⁰ tak měsíční prahová hodnota nyní ve spojení s § 850c odst. 1 ZPO činí 1 178,59 EUR měsíčně. Tato hodnota se navýší o 443,57 EUR měsíčně za výživu jedné blízké osoby a dodatečných 247,12 EUR měsíčně na druhou až pátou vyživovanou blízkou osobu, tedy až na 2 610,63 EUR.

Z příjmu přesahujícího nezabavitelnou prahovou hodnotu pak může být obecně sraženo 70 % jeho výše. Vyživuje-li povinný jednu osobu, lze mu z příjmu nad rámec nezabavitelného minima srazit 50 %. Za druhou až pátou vyživovanou osobu se tento podíl dále snižuje o deset procentních bodů – osobě vyživující pět a více osob tak lze tímto způsobem srazit 10 % zabavitelného příjmu. Část příjmu převyšující 3 613,08 EUR však lze zabavit v plné výši (§ 850c odst. 2 ZPO), její konkrétní výše ovšem bude záležet na uvážení exekučního soudu (§ 850f odst. 3 ZPO). Výše citované oznámení Spolkového ministerstva spravedlnosti a ochrany spotřebitele shrnuje srážky vypočtené podle výše uvedených pravidel v přehledné tabulce.

Výše uvedené omezení zabavitelného příjmu se ale nevztahuje na dluhy povinného vůči osobám, které je povinen vyživovat. V takovém případě musí povinnému z příjmu vybýt částka vystačující na zajištění jeho obživy a zákonných vyživovacích povinností vůči osobám, jejichž právo vůči povinnému je alespoň stejně silné, jako právo oprávněného v řízení o výkonu rozhodnutí (§ 850d odst. 1 ZPO).

¹⁸ BÁČOVÁ, Petra. V Německu exekutory nemají, tamní soudy ročně zahájí více než 6 miliónů výkonů rozhodnutí. In: *Exekutorská komora České republiky* [online]. EKČR: 2013 [cit. 14. 1. 2020]. Dostupné z <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1403-v-nemecku-exekutory-nemaji-tamni-soudy-rocne-zahaji-vice-nez-6-milionu-vykonu-rozhodnuti-18-11-2013?w=>.

¹⁹ WEBER, Klaus a Carl CREIFELDS, CASSARDT, Gunnar, Helmut DANKELMANN, Michael HAKENBERG, Martin KAINZ, Christiane KÖNIG, Ulf KORTSTOCK a Walter WEIDENKAFF, ed. *Rechtswörterbuch*. 22., neu bearbeitete Auflage. München: C. H. Beck, 2017, xix, 1633 s. ISBN 978-3-406-69046-4, s. 554.

²⁰ Pfändungsfreigrenzenbekanntmachung 2019 vom 4. April 2019 (BGBl. I S. 443), dostupné z https://www.gesetze-im-internet.de/pf_ndfreigrbek_2019/Pf%C3%A4ndfreiGrBek_2019.pdf.

Slovensko

Na Slovensku je, obdobně jako v České republice, výkon rozhodnutí doposud upraven zákonem č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok, (dále jen „**o.s.p.**“).²¹ Přes původně jednotnou úpravu ovšem na Slovensku nefunguje dvojkolejnost v oblasti výkonu rozhodnutí, ten je prováděn exekutorem, nejde-li o oblast výchovy nezletilých dětí (§ 251 odst. 1 o.s.p.).

Vykonávající orgán

Slovenská úprava zná institut exekutora, ten je upraven zejména v zákoně č. 233/1995 Z. z., Exekučný poriadok, (dále jen „**e.p.**“).²² Jde přitom o státem určenou osobu, která je zplnomocněna k výkonu rozhodnutí – exekuční činnosti (§ 2 odst. 1 e.p.). Exekutoři se přitom na základě zákona sdružují v profesně samosprávné organizaci – Slovenské komoře exekutorů (§ 7 e.p.). Samotnou exekuci potom vykonává z pověření soudu, přičemž jeho místní příslušnost je omezena na územní obvod krajského soudu, pro který byl jmenován (§ 55 e.p.).

Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy

Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy (a jiných příjmů) je upraven v §§ 66 až 92 e.p. (obdobně srov. §§ 276 až 303 o.s.p.). Další výklad je zaměřen na exekuci podle e.p., ale pravidla soudního výkonu rozhodnutí obsažená v o.s.p. nejsou alespoň v základních rysech příliš odlišná. Povinnost plátce mzdy (zaměstnavatele) vyplácet exekutorovi srážky ze mzdy vzniká dnem doručení exekučního příkazu (§ 67 odst. 3 e.p.), plátce přitom může požádat o to, aby exekutor určil, jaká suma se má v příslušném výplatním období srážet ze mzdy povinného (§ 78 e.p.). Plátce mzdy je dále povinen informovat exekutora o pracovní neschopnosti přesahující 10 dní (včetně údaje o příslušné pobočce Sociální pojišťovny, která povinnému vyplácí nemocenské), popřípadě povinného nástup na mateřskou nebo rodičovskou dovolenou (§ 67 odst. 4 a 5 e.p.). V případě změny plátce mzdy vzniká povinnost činit srážky ze mzdy už dnem, kdy se dozví o existenci příkazu ke srážkám ze mzdy (§ 83 e.p.).

Srážky samotné se provádí ze mzdy, od které se odečtou odvody na daň z příjmů, záloha na daň, odvody na zdravotní a sociální pojištění, příspěvky na starobní důchodové spoření a sociální zabezpečení (§ 69 e.p.). Podle § 70 odst. 1 e.p. nesmí být z měsíční mzdy sražena tzv. základní suma, která podle § 1 nařízení vlády č. 268/2006 Z. z. činí 100 % výše životního minima, resp. dodatečných 25 % životního minima za každou povinným vyživovanou osobu. Jde-li tedy o samostatně posuzovanou osobu, představuje její nezabavitelné minimum na základě § 2 písm. a) zákona č. 601/2003 Z. z., o životnom minime, přinejmenším 210,20 EUR. Tato nezabavitelná suma se snižuje na 70 % výše uvedené základní sumy, jde-li o vymožení dluhu z výživného pro nezletilé dítě (§ 70 odst. 2 e.p.).

Z částky, která zůstane po odečtení nezabavitelné sumy od čisté mzdy, lze pro účely exekuce srazit jednu třetinu. Pokud se jedná o tzv. přednostní pohledávku (např. z výživného, z náhrady újmy způsobené ublížením na zdraví nebo úmyslným trestným činem nebo z neuhrazených odvodů), lze z uvedené částky srazit dvě třetiny (§ 71 odst. 1 a 2 e.p.). Od výše stanovené nařízením vlády se však mzda sráží v plném rozsahu (§ 71 odst. 3 e.p.). Podle § 3 odst. 1 citovaného nařízení vlády č. 268/2006 Z. z. jde o 150 % životního minima na plnoletou osobu, v současnosti tedy přinejmenším 315,30 EUR.

²¹ Dostupný z <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1963-99>.

²² Dostupný z <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1995-233>.

Polsko

Základním polským kodexem civilního procesu je tamní občanský soudní řád (*Kodeks postępowania cywilnego* – dále jen „**k.p.c.**“).²³ Výkon rozhodnutí je upraven v jeho části třetí, tedy čl. 758 a násl.

Vykonávající orgán

Podle čl. 758 k.p.c. je výkon rozhodnutí v působnosti okresních soudů (*sąd rejonowy*) a exekutorů (*komornik sądowy*) při těchto soudech činných. Výkon rozhodnutí přitom provádí exekutor s výjimkou těch úkonů, které jsou vyhrazeny soudu (čl. 759 odst. 1 k.p.c.). Nejde tedy o dvoukolejný systém. V praxi koná zpravidla exekutor pod dohledem soudu, který jeho chování z úřední povinnosti reguluje závaznými pokyny (čl. 759 odst. 2 k.p.c.). Status exekutorů je dále blíže upraven v polském zákoně o exekutorech a exekuci (*ustawa o komornikach sądowych i egzekucji* – dále jen „**k.s.e.**“).²⁴ Exekutor je veřejným činitelem (čl. 1 k.s.e.), který samostatně vykonává exekuční činnost (čl. 3a k.s.e.). Jeho místní působnost se omezuje na územní obvod okresního soudu, při kterém je zapsán (čl. 7 k.s.e.). Jde o svobodné povolání, jehož příslušníci se sdružují v samosprávné exekutorské komoře (čl. 71 a násl. k.s.e.), v rámci které zaujímá místo nejvyššího orgánu Státní exekutorský sněm (*Krajowy Zjazd Komorników*) na základě čl. 80 odst. 1 k.s.e. Sněm posléze volí předsedu Státní exekutorské rady (*Krajowa Rada Komornicza*), jejímž úkolem je exekutorský stav zastupovat (čl. 83 k.p.s.).

Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy

K výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy je místně příslušný exekutor při okresním soudě, který je obecným soudem povinného (čl. 880 k.p.s.). Exekutor vyzve zaměstnavatele povinného, aby mu nevyplácel mzdu s výjimkou její části nepodléhající exekuci (srov. níže) a na místo toho zasílal vymáhané částky přímo věřiteli nebo na účet exekutora, např. pokud vymožená částka nepostačuje k pokrytí všech vymáhaných plnění (čl. 881 odst. 3 k.p.s.). Zároveň zaměstnavatele vyzve, aby do týdne exekutorovi poskytl (1.) shrnutí pravidelných odměn dlužníka po dobu tří měsíců před zahájením exekuce srážkami ze mzdy, (2.) informaci o výši a době splátek ve prospěch oprávněného, (3.) informaci o jakýchkoli jiných překážkách ve vyplácení mzdy povinnému, zvláště co se týká jiných nároků vůči povinnému, případných řízení o žalobách proti němu, jakož i o jiných exekučních řízeních na předmětnou mzdu. Zaměstnavatel je povinen exekutora okamžitě informovat o změnách v těchto údajích (čl. 882 k.p.s.). Za porušení uvedených povinností hrozí zaměstnavateli sankce, např. za uvedení vědomě nepravdivých informací mu hrozí pokuta až 2 000 PLN, cca. 470 EUR, (čl. 762 odst. 1 k.p.s.). Porušila-li přitom tuto povinnost právnická osoba, bude pokutován její pracovník odpovědný za poskytnutí informace (čl. 762 odst. 2 k.p.s.).

Co se týče samotných podmínek výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy, podle čl. 833 odst. 1 k.p.s. podléhá odměna z pracovního poměru exekuci v souladu s ustanoveními polského zákoníku práce (*Kodeks pracy* – dále jen „**k.p.**“).²⁵ Podle čl. 87 odst. 1 k.p. pak mohou být ze mzdy očištěny o příspěvky na sociální zabezpečení, zálohy na daň z příjmů fyzických osob a plateb do zaměstnaneckého kapitálového plánu podle zvláštního předpisu strženy mj. částky k vymožení dluhů v rámci exekučního řízení, přičemž přednost má uspokojení pohledávek z výživného (čl. 87 odst. 2 k.p.). Ze mzdy mohou být v zásadě strženy tři pětiny pro účely splacení pohledávky

²³ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, úplné znění účinné ke dni 19. 7. 2019 dostupné z <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190001460/T/D20191460L.pdf>.

²⁴ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, úplné znění účinné ke dni 14. 6. 2018 dostupné z <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180001309/O/D20181309.pdf>.

²⁵ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy, úplné znění účinné ke dni 16. 5. 2019 dostupné z <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190001040/T/D20191040L.pdf>.

z výživného a polovina v ostatních případech (čl. 87 odst. 3 k.p.). Mimořádné prémie, podíly na zisku a obdobné formy odměn je však možno pro účely krytí pohledávek z výživného strhnout v plném rozsahu. Nezabavitelná je potom část mzdy odpovídající polské minimální mzdě po provedení výše uvedených odpočtů na sociální zabezpečení, daně apod. Nezabavitelná částka tedy v současnosti (s ohledem na určitou nejistotu ohledně výše odvodů) odpovídá cca. 1 900 PLN, neboli zhruba 450 EUR.²⁶ Tato částka se úměrně snížila, není-li povinný zaměstnán na plný úvazek. Určitým specifikem polské úpravy je, že zaměstnavatel je povinen za splnění určitých podmínek srážet splátky ze mzdy i mimo rámec exekučního řízení, jedná-li se o pohledávku z výživného. Splátky pak zaměstnavatel odesílá přímo věřiteli na základě věřitelem předloženého exekučního titulu (čl. 88 k.p.).

Spojené království (Anglie a Wales)

Právní řád Anglie a Walesu se historicky vyvinul na základě soudci tvořeného práva s omezenými zásahy legislativy. Ač bylo možné přinejmenším po jeho vstupu do Evropského hospodářského společenství v roce 1973 vysledovat výrazný přechod k psanému právu jako zdroji právních norem,²⁷ úprava některých základních institutů zůstává i v důsledku této tradice značně roztržitěná. Proto bude následující rozbor zaměřen na anglický Zákon o obstarání příjmu z roku 1971 (*Attachment of Earnings Act 1971* – dále jen „AEA“)²⁸ s tou výhradou, že se jedná pouze o příklad výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy a nikoli vyčerpávající popis účinné úpravy.

Vykonávající orgán

V Anglii a Walesu lze kromě soudů samotných rozlišit přinejmenším pět kategorií orgánů vymáhajících pohledávky. Jde o vykonavatele Vrchního soudu (*High Court Enforcement Officers*), vykonavatele při soudu hrabském popř. rodinném (*County/Family Court Bailiffs*), vykonavatele při *Magistrate Courts* – trestních soudech první instance (*Civilian Enforcement Officers*), certifikované vykonavatele (*Certificated Enforcement Officer*) a necertifikované vykonavatele (*Non-Certificated Bailiffs*). První tři kategorie představují úředníky působící při soudech, zbylé dvě kategorie představují soukromé osoby. Věcná působnost těchto různých typů vykonavatelů není shodná, je ovšem patrné, že systémy výkonu rozhodnutí v Anglii a Walesu jsou mnohavrstevnaté.²⁹ Co se týče místní působnosti, vykonavatelé v pozici státních úředníků jsou svojí funkcí navázáni na soud, při kterém působí, zatímco pro činnost vykonavatelů soukromých nařízení Lorda kancléře (*Lord Chancellor*) o certifikaci vykonavatelů z roku 2014 (*The Certification of Enforcement Agents Regulations 2014*)³⁰ nestanoví žádné územní omezení, pouze omezení časové. Doba platnosti certifikátu vydaného podle citovaného nařízení je stanovena na dva roky.

Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy

Podle AEA mohou v závislosti na typu exekučního titulu vydat příkaz ke srážkám ze mzdy Vrchní soud, rodinný soud, hrabský soud i trestní soud první instance (§ 1 AEA). Příkaz ke srážkám ze mzdy samotný spočívá v povinnosti osoby, která se soudu jeví být zaměstnavatelem povinného, (1.) pravidelně od příjmu povinného odečítat částku podle části I přílohy 3 AEA (srov. níže) a (2.) vyplácet tyto částky určeným způsobem odpovědné osobě při soudu (§ 6 odst. 1 AEA). Pokud

²⁶ Polská minimální mzda činí od 1. 1. 2020 2 600 PLN, výše odvodů je stanovena pouze rámcově.

²⁷ BOBEK, Michal. *Judikatura a právní argumentace*. 2., přeprac. a aktualiz. vyd. Autor úvodu Zdeněk KÜHN. Praha: Auditorium, 2013, 494 s. ISBN 978-80-87284-35-3, s. 44.

²⁸ Znění účinné ke dni 17. 1. 2020 je dostupné z <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1971/32>.

²⁹ BENČATOVÁ, Kateřina, KAVĚNA, Martin, a ŠAMOŮVÁ, Monika. Srovnávací studie č. 5.376: *Exekutoři ve vybraných zemích* [online]. Praha: Parlamentní institut, 2017 [cit. 15. 1. 2020], ISSN 2533-4131, dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1>. Dále srov. <https://www.gov.uk/your-rights-bailiffs>.

³⁰ Znění účinné ke dni 17. 1. 2020 dostupné z <http://www.legislation.gov.uk/uksi/2014/421/made>.

se přitom nejedná o pohledávku z výživného, soud v příkazu uvede celkovou výši pohledávky, která má být splacena (§ 6 odst. 4 AEA). Příkaz dále uvede (1.) částku představující nezabavitelné minimum a (2.) standardní sumu nebo procentuální podíl ze mzdy, která má být sražena za daný časový úsek (§ 6 odst. 5 a 5a AEA). Zaměstnavatel je povinen se příkazem ke srážkám řídit, avšak tato povinnost vzniká nejdříve po sedmi dnech od jeho doručení (§ 6 odst. 1 AEA). Každý nový zaměstnavatel povinného má pak povinnost do sedmi dnů od vzniku pracovního poměru nebo zjištění, že povinný je postižen srážkami ze mzdy a který soud vydal odpovídající příkaz, (podle toho, která skutečnost nastane později) uvědomit soud o příjmech povinného a jeho předpokládaném budoucím výdělkem (§ 15 odst. 1 písm. c) AEA). Při každé pravidelné srážce bude přitom podle § 7 odst. 4 AEA zaměstnavatel oprávněn odečíst ze mzdy povinného dalších pět pencí nebo jinou částku určenou Lordem kancléřem k úhradě svých administrativních nákladů.

Příloha III AEA dále upřesňuje, že srážky jsou prováděny z čisté mzdy povinného, ta však zahrnuje i bonusy, mzdu za práci přesčas apod., nemocenského, podpory v nezaměstnanosti. Příjem v tomto smyslu ale nezahrnuje například invalidní důchod nebo rodičovský příspěvek (čl. 24 AEA). Příjem určený pro srážky lze na základě žádosti povinného dále ponížít o některé formy jím vyplácené výživy nebo podpory (§ 3 Přílohy III AEA). Pokud se jedná o vykonatelné soudní rozhodnutí, které se netýká pohledávky z výživného, je zaměstnavatel povinen povinnému strhnout soudem určenou splátku (ovšem např. Příloha 5 zákona o soudech z roku 2003³¹ tuto diskreci omezuje ve vztahu k některým pokutám, Příloha 15 zákona o soudech, tribunálech a výkonu rozhodnutí z roku 2007³² rovněž naznačuje, že probíhá posun k tabulkovým srážkám) nebo část mzdy zbývající po odečtení nezabavitelného minima, přičemž strhne vždy nižší z těchto dvou částek (§ 5 Přílohy III AEA). Jde-li však o pohledávku z výživného, strhne zaměstnavatel povinnému soudem určenou splátku i ještě nestržené splátky, které by bylo možno povinnému strhnout z předcházejících výplat, aniž by sáhnul do povinného nezabavitelného minima náležitých k dané výplatě (§ 6 Přílohy III AEA).

Francie

Ve Francii je výkon rozhodnutí upraven zejména občanským exekučním řádem (*Code des procédures civiles d'exécution* – dále jen „CPCE“).³³ Podle tohoto zákona lze vykonat jakýkoli exekuční titul uvedený v čl. L. 111-3 CPCE, mimo jiné tedy vykonatelná rozhodnutí soudů a správních orgánů.

Vykonávající orgán

Na výkon rozhodnutí dohlíží exekuční soudce podle čl. L. 121-1 a násl. CPCE, ale samotný výkon rozhodnutí je podle čl. L. 122-1 CPCE prováděn pověřeným exekutorem (*huissier de justice*). Zákon pochopitelně může stanovit jinak (srov. úpravu výkonu srážek ze mzdy). Postavení exekutora jako takového je upraveno zejména v nařízení č. 45-2592 ze dne 2. 11. 1945, o postavení exekutorů,³⁴ jeho čl. 1 stanoví, že se jedná o veřejné činitele oprávněné k výkonu rozhodnutí. Podle čl. 1 bis AA téhož nařízení mohou své povolání vykonávat, mimo jiné, samostatně nebo v rámci činnosti právnické osoby, nejedná se tedy o státní zaměstnance. Konečně z čl. 3 uvedeného nařízení vyplývá, že místní působnost exekutora je omezena na obvod odvolacího soudu, v němž jsou usazeni k výkonu svého povolání.

³¹ *Courts Act 2003*, znění účinné k 24. 1. 2020 dostupné z <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/39/contents>.

³² *Tribunals, Courts and Eforcements Act 2007*, znění účinné ke dni 24. 1. 2020 dostupné z <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2007/15/contents>.

³³ Dostupný z <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000025024948>.

³⁴ Dostupný z <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006069177>.

Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy

Podle čl. L. 212-1 CPCE se výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy řídí články L. 3252-1 až L. 3252-13 zákoníku práce (*Code du travail* – dále jen „CT“).³⁵ Srážky ze mzdy ve Francii mohou být nařízeny poté, co proběhne takzvaná conciliace (*conciliation*) podle čl. R. 3252-12 CT, čili pokus o domluvu ohledně splacení dluhu mezi věřitelem a dlužníkem za pomoci soudce (čl. R. 3252-17 CT). V případě, že k domluvě nedojde, nařídí soudní referent do osmi dnů srážky ze mzdy (čl. R. 3252-21 CT). O nařízení srážek ze mzdy je uvědomen zaměstnavatel povinného (čl. R. 3252-23 CT), akt nařizující srážky ze mzdy přitom mimo jiné obsahuje postup pro výpočet části mzdy ke sražení (čl. R. 3252-22 bod 3 CT). Zaměstnavatel je nato povinen (1.) poskytnout referentovi potřebné informace (zpravidla typ úvazku nebo jiné případné probíhající srážky ze mzdy povinného) včetně změn okolností pod hrozbou pokuty až 10 000 EUR a (2.) mzdu skutečně srážet a měsíčně vyplácet mzdu referentovi, pokud tak neučiní, soudce jej prohlásí za dlužníka ve vztahu k neodvedeným srážkám. Pro určení výše dluhu zaměstnavatele může určit výši dlužných částek za pomoci orgánů daňové správy a sociálního zabezpečení (čl. L. 3252-10 CT).

Samotné srážky se činí z čisté mzdy a některých jiných mimořádných příjmů (např. mzdy za práci přesčas). Tyto příjmy jsou rozděleny do sedmi hladin, ze kterých jsou sráženy částky v různých podílech. Nejnižší hranicí je měsíční příjem 322,50 EUR měsíčně, ze kterého je srážena jedna dvacetina (tedy 16,13 EUR), příjmy nad 1863,33 EUR měsíčně jsou pak sráženy v plné výši (čl. R. 3252-2 CT).³⁶

Maďarsko

V Maďarsku základní předpis upravující civilní výkon rozhodnutí představuje zákon LIII z roku 1994, o soudním výkonu rozhodnutí (*1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról* – dále jen „ZSVR“).³⁷

Vykonávající orgán

I maďarský systém zná institut exekutora. Jde o osobu jmenovanou ministrem spravedlnosti na dobu neurčitou ve vztahu ke konkrétnímu soudu (čl. 232 odst. 1 ZSVR), není však jeho zaměstnancem, zdrojem příjmů exekutora není plat ale mj. poplatky za řízení (čl. 254 ZSVR). Její místní příslušnost je omezená – shoduje se s obvodou okresních soudů (čl. 232 odst. 3 ZSVR), toto ovšem ovlivňuje zejména nápad případů exekutora, v již běžícím řízení může činit úkony po celém území Maďarska (čl. 232 odst. 5 ZSVR). Na jejich výkon dohlíží Maďarská exekutorská komora (čl. 230 odst. 4 ZSVR), v níž se exekutoři sdružují (čl. 249 odst. 3 ZSVR).

Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy

Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy je upraven v čl. 58 a násl. ZSVR. Exekutor uloží zaměstnavateli povinného srážet mu mzdu ve výši určené v rozhodnutí o srážkách ze mzdy a vyplácet ji oprávněnému nebo, výjimečně, na jiný určený účet (čl. 58 odst. 2 ZSVR). Nejpozději v první pracovní den následující po obdržení přijetí příkazu ke srážkám ze mzdy je zaměstnavatel povinen: (1.) uvědomit povinného o srážkách, (2.) přijmout opatření k realizaci srážek a (3.) uvědomit orgán, který příkaz vydal, o jakýchkoli překážkách v jeho plnění. V případě porušení povinnosti srážet odpovídající částky ze mzdy se ze zaměstnavatele stává ručitel povinného v rozsahu, ve kterém nedošlo k potřebným srážkám. Pokud pracovník zaměstnavatele řádné srážky ze mzdy úmyslně překazí, vzniká i jemu odpovědnost za neodvedené srážky (čl. 79 ZSVR). Exekutor může

³⁵ Dostupný z <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006072050>.

³⁶ Přehledný vzor výpočtu srážených částek a jejich součtů v jednotlivých hladinách je dostupný z <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F115>.

³⁷ Neoficiální konsolidovaná verze účinného znění zákona dostupná online z <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99400053.tv#laj2id1dd4>.

v zaměstnavatelových prostorách překontrolovat, zda se řídí pravidly výkonu rozhodnutí. Při takovéto kontrole mu budou zpřístupněny potřebné dokumenty týkající pracovního vztahu povinného, jeho mzdy a jiných případných srážek (čl. 60 ZSVR).

Srážky se provádí z čisté mzdy, tedy mzdy očištěné o daň z příjmů a zálohy na ni, zdravotní a penzijní pojištění, soukromé penzijní spoření a jiné zákonem stanovené odvody. Maďarská legislativa ovšem umožňuje i srážky z příjmů jako jsou starobní důchody, hotovostní příspěvky z nemocenského pojištění, příspěvky spojené s péčí o dítě nebo podpora v nezaměstnanosti (čl. 67-72 ZSVR).

Zaměstnanci zpravidla nemá být sraženo více než 33 % čisté mzdy, výjimečně ale může být sraženo až 50 % z její výše (čl. 61 ZSVR), k takto vyšším srážkám lze přistoupit např. u pohledávek z výživného (čl. 65 ZSVR). Ze mzdy však nemůže být sražena část, která odpovídá starobnímu důchodu (tedy minimálně 28 500 HUF – 85 EUR), pokud se nejedná o vymožení pohledávky z výživného (čl. 62 ZSVR). Naopak čistá mzda převyšující pětinasobek minimálního starobního důchodu může být stržena v plném rozsahu (čl. 63 ZSVR).

Slovinsko

Ve Slovinsku je výkon rozhodnutí komplexně upraven zákonem o výkonu občanskoprávních nároků a zajišťovacích opatření (*Zakon o izvršbi in zavarovanju* – dále jen „ZIZ“).³⁸

Vykonávající orgán

Tak jako v řadě jiných zemí, i ve Slovinsku existuje institut exekutora (*izvršitelj*): osoby, která se podílí na výkonu rozhodnutí, aniž by byla pracovníkem soudu. Exekutoři jsou samostatně výdělečně činní (čl. 280 odst. 3 ZIZ). Jde o osoby, které výkon rozhodnutí přímo realizují, pokud není zákonem určeno jinak (čl. 7 odst. 1 ZIZ). Jsou jmenováni ministrem spravedlnosti (čl. 283 odst. 1 ZIZ), který jim rovněž přiděluje místo působnosti. Pro výkon konkrétního rozhodnutí jsou jmenováni soudem, ale mohou působit kdekoli na území Slovinska (čl. 7 odst. 2 ZIZ).³⁹

Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy

K rozhodnutí o výkonu rozhodnutí o peněžité pohledávce za povinným je podle čl. 100 ZIZ příslušný obecný soud povinného (půjde zpravidla o soud, v jehož obvodu má povinný trvalé bydliště). Srážky se činí z čisté mzdy (čl. 103 ZIZ), přičemž jsou podle čl. 101 ZIZ určité typy příjmů (jako např. rodičovský příspěvek, příspěvky pro zdravotně postižené osoby, plnění v rámci systému sociálního zabezpečení, příjmy z výživného, některé druhy stipendií apod.) od srážek osvobozeny. Odměna za práci, kterou lze považovat za příjem podle slovinských daňových předpisů, může být předmětem srážek ze mzdy až v rozsahu dvou třetin její výše, povinnému musí ale z výplaty zůstat minimálně 76 % slovinské minimální mzdy (čili cca. 674 EUR),⁴⁰ pokud např. vyživuje člena rodiny. Pokud jde o vymožení pohledávky z výživného, úprava je přísnější, povinnému je při zachování dvoutřetinové srážky garantováno pouze 50 % minimální mzdy, tedy cca. 443 EUR (čl. 102 ZIZ).⁴¹

Dlužník povinného (zde jeho zaměstnavatel) je povinen vést zvláštní záznam o obdržení usnesení o zahájení exekučního řízení pro účely případných budoucích plnění

³⁸ Neoficiální verze účinného znění zákona dostupná z <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1008>.

³⁹ Evropská komise. *Postupy při vymáhání soudního rozhodnutí - Slovinsko* [online]. e-Justice: 2020 [cit. 23. 1. 2020]. Dostupné z https://e-justice.europa.eu/content_procedures_for_enforcing_a_judgment-52-si-cs.do?member=1.

⁴⁰ NMW - *National Minimum Wage – Slovenia* [online]. Countryeconomy.com: ©2019 [cit. 23. 1. 2020]. Dostupné z <https://countryeconomy.com/national-minimum-wage/slovenia>.

⁴¹ Srov. též shrnutí na webu e-Justice https://e-justice.europa.eu/content_procedures_for_enforcing_a_judgment-52-si-sl.do?init=true&member=1

(čl. 106 alinea 3 ZIZ). Z běžných informačních povinností zaměstnavatele a jeho povinnosti odpovídající část mzdy srážet a posléze vyplácet oprávněnému v souladu s čl. 129 ZIZ lze vyzdvihnout, že čl. 134 ZIZ zakládá odpovědnost zaměstnavatele za neuhrazení části mzdy, jež měla být sražena. V takovém případě může soud na návrh oprávněného rozhodnout, že zaměstnavatel sám je povinen ze svého majetku oprávněnému kýžené částky uhradit.

Závěr

Z textu výše je patrné, že právo EU ani právo Úmluvy nedává mnoho jednoznačných vodítek pro otázky přístupu k exekutorovi nebo jinému orgánu provádějícímu výkon rozhodnutí. Úprava členských států je poměrně partikulární. Co se ovšem týče srážek ze mzdy, vždy počítá s určitou minimální částkou, která musí povinnému zůstat, a (až na Anglii a Wales) určitým maximálním podílem, který může být povinnému sražen. Zatímco maximální srazitelný podíl ze mzdy se pohybuje mezi 50-70 % ve většině zemí, v nezabavitelném minimu panují významné rozdíly.

Většina úprav rovněž klade velkou část administrativní zátěže spojenou se srážkami ze mzdy na zaměstnavatele, případné nesplnění povinností zaměstnavatele může v některých zemích vést ke vzniku sankční odpovědnosti spočívající v povinnosti zaměstnavatele uhradit nesraženou mzdu z vlastního majetku (kupř. Francie), polská nebo maďarská úprava mohou za určitých okolností postihovat i jednotlivé zaměstnance zaměstnavatele povinného, v důsledku jejichž jednání k neprovedení srážek došlo. Relativně nízké administrativní nároky na zaměstnavatele naopak klade úprava anglická, činí tak ale zřejmě za cenu vysoké míry soudní diskrece.

Shrnutí / Abstract**Civilní výkon soudních rozhodnutí srážkami ze mzdy v evropském srovnání**

Tato práce se jednak zabývá otázkami široce pojatého přístupu povinného k orgánu vykonávajícímu soudní rozhodnutí, jednak srovnává právní řády Německa, Slovenska, Polska, Anglie a Walesu, Francie, Maďarska a Slovinska z hlediska tamní úpravy výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy. V první části dochází k závěru, že je lidským právem povinného právně brojit proti úkonům vykonávajícího orgánu. Zato možnost kontaktovat vykonávající orgán za účelem neformální domluvy je sice důsledek některých unijních předpisů, ty ale nebudou mít procesně-právní dopady. V druhé části lze vysledovat relativní shodu komparovaných úprav výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy, co do čisté mzdy jako základu srážek (zatímco rozdíly panují v druzích příjmů, které mohou být předmětem srážek) nebo způsobu určení maximálních srážek. Značné rozdíly jsou ale v míře přísnosti jednotlivých úprav.

Klíčová slova: exekuce; výkon rozhodnutí; srážky ze mzdy; exekutor; právo na přístup k soudu; právo na spravedlivý proces

Civil Enforcement of Court Decisions by Deductions from Income in a European Comparative Perspective

First, this study deals with the broad notion of debtors' access to a body enforcing a court decision and. Second, it compares the relevant rules on enforcement by deductions from income in Germany, Slovakia, Poland, England and Wales, France, Hungary and Slovenia. In its first part, the study concludes that the human rights of the debtors require them to be able to legally challenge the steps taken by the enforcing body. Concerning the question of the debtors' factual access, a possibility to contact the enforcing body to reach an informal arrangement does follow from certain pieces of Union legislation. This does not have legal procedural implications on its own, though. The second part of the study concludes that there is a significant overlap between the compared sets of rules on deductions from income as concerns the fact that nett income is subject to deductions (with differences in the kinds of income that can be subject to enforcement) or the determination of the maximum amount of deductions. Significant differences can be found in the relative severity of the rules on deductions.

Keywords: enforcement; enforcement of judgments; deductions from income; court bailiff; right of access to court; right to a fair trial